

Παναγιώτης Μαυροειδής

Οι Σύριοι το 2011, αλλά και σε άλλες χρονικές στιγμές νωρίτερα, είχαν πολλούς και ζωτικούς λόγους να διαδηλώνουν ενάντια στο καθεστώς **Άσαντ**. Όχι επειδή αυτό δε σέβεται τα «δικαιώματα» όπως τα ορίζουν τα εγχειρίδια του Αμερικάνικου Πενταγώνου, της CIA και των μυστικών υπηρεσιών της Γαλλίας και της Βρετανίας. Αλλά, γιατί πρόκειται για ένα **αντιδραστικό κοινωνικά και πολιτικά καθεστώς**. Ειδικά μετά το 2000 προωθούνται ακραίες **νεοφιλελεύθερες «μεταρρυθμίσεις»**, σε όλους τους τομείς. Στην ουσία κυβερνά μια ιδιότυπη συμμαχία ενός κρατικο-στρατιωτικού μηχανισμού και μιας καπιταλιστικής ολιγαρχίας που έχει στα χέρια της τους βασικούς τομείς της βιομηχανικής παραγωγής και του εμπορίου. Η **ταξική δυσαρέσκεια** τόσο της υπαίθρου, όσο και των προλεταριακών προαστίων των μεγάλων βιομηχανικών πόλεων, συσσωρεύει εδώ και δεκαετίες εύφλεκτο υλικό. Η **κατάπιξη των δημοκρατικών ελευθεριών** αποτελεί κανόνα: Μόνο η δήλωση πίστης και στάσης υποστήριξης ή έστω σιωπής στο καθεστώς, διασφαλίζει την «ησυχία» κάποιου.

Ωστόσο, αφενός οι διακηρυγμένοι στόχοι και αφετέρου η στρατιωτική, κοινωνική και πολιτική πρακτική της υποστηριζόμενης από ΗΠΑ, Γαλλία, Βρετανία, Τουρκία, Σαουδική Αραβία, Κατάρ (με αντιθέσεις και παραλλαγές), λεγόμενης «δημοκρατικής αντιπολίτευσης» ή/και των «ανταρτών», δε συνιστούν μια έστω «δεξιά» συνιστώσα ενός δημοκρατικού εκσυγχρονισμού στη Συρία. Αντίθετα, αντιπροσωπεύουν μια απείρως αντιδραστικότερη

προοπτική.

Απέναντι σε ένα κοσμικό αντιδραστικό καθεστώς, αντιπαραθέτουν μια φασιστική θεοκρατία απόλυτου θρησκευτικού σεχταρισμού και κοινωνικής οπισθοδρόμησης, ενός διαρκούς εμφυλίου πολέμου όλων εναντίον όλων και κυρίως κατά των φτωχών και των μειονοτήτων κάθε είδους.

Δεν είναι τυχαία η **στάση των Σύρων**, ειδικά στις μεγάλες πόλεις. Σε αντίθεση με τις εκτιμήσεις των μυστικών υπηρεσιών των χωρών του NATO και τις διακηρύξεις του λεγόμενου «Ελεύθερου Συριακού Στρατού» για «πτώση του Άσαντ μέσα σε έξι μήνες», μιας και είναι «λαομίσητος», αυτός που ηττάται (στο **Χαλέπι** και αλλού) είναι οι φασίστες τζιχαντιστές και η στρατιωτική στρατηγική των ΗΠΑ και του συνασπισμού 106 χωρών με τον εύηχο τίτλο «Φίλοι της Συρίας». Αυτό δεν οφείλεται μόνο στην στρατιωτική βοήθεια της **Ρωσίας** προς το καθεστώς, αλλά κυρίως στην πεποίθηση της πλειοψηφίας των Σύρων ότι μπορεί να μην έχει κανένα φωτοστέφανο στο κεφάλι του ο Άσαντ, ωστόσο οι αντιπρόσωποι της Δύσης και της «επανάστασης», συνιστούν ένα ακόμη πιο **βαθύ σκοτάδι διαρκείας**. Υπάρχει άλλωστε πίσω η φρίκη της Λιβύης, του Ιράκ, της Υεμένης... Αλλά και η γνώση ότι αυτό το αντιδραστικό καθεστώς σε σύγκριση με χώρες-κολαστήρια όπως η **Σαουδαραβική Αραβία**, αποτελεί ...δημοκρατική όαση σε πολλούς τομείς όπως πχ της **θέσης της γυναίκας** ή της ανοχής και της **συνύπαρξης διαφορετικών θρησκευτικών δογμάτων**.

Οι Αμερικάνοι όπλισαν σαν αστακούς και εκπαίδευσαν ομάδες που σήμερα αποτελούν τον **ISIS** ή το **Μέτωπο Αλ-Νούσρα** (πρώην παρακλάδι της Αλκάιντα), δρώντας είτε άμεσα, είτε μέσω αντιπροσώπων όπως η Σαουδαβική Αραβία και το Κατάρ. Γάλλοι και Βρετανοί έδρασαν και δρουν στην ίδια κατεύθυνση, μέσω Λιβάνου και Τουρκίας. Η τελευταία έχει ξεχωριστό ρόλο στις μετακινήσεις και τον εξοπλισμό των τζιχαντιστών. «Μα πως, αντιλέγει κάποιος,

σήμερα βλέπουμε τον Δυτικό συνασπισμό να βομβαρδίζει τον ISIS...». Πράγματι, αυτή η εικόνα, όπως και η περίπτωση των **Ταλιμπάν** πριν μερικά χρόνια, θυμίζουν λίγο το θηριοδαμαστή που εκπαιδεύει και φροντίζει το λιοντάρι, ως τη στιγμή που θα γίνει θύμα του.

Ωστόσο, όχι, οι Αμερικάνοι και οι άλλες ηγεμονικές καπιταλιστικές χώρες «δεν την πάτησαν σαν αφελείς»! Ένας από τους στόχους τους, είναι όχι απλά η υποβάθμιση της κυριαρχίας, αλλά η **αποδυνάμωση ή/και διάλυση των σημερινών χωρών**, ακόμη και των απόλυτα υποτελών σε αυτούς. Αυτό αντανακλά αφενός τη δίψα τους για **έλεγχο και καταλήστευση των ενεργειακών πόρων** (και των ροών τους) στην περιοχή, αλλά και την **όξυνση των μεταξύ τους θανάσιμων ανταγωνισμών**. Με ξεχνάμε ότι οι ΗΠΑ εισέβαλαν μόνες στο Ιράκ δύο φορές, για να κλαδέψουν τα συμβόλαια και τα συμφέροντα της Κίνας, της Γαλλίας και της Γερμανίας, παρά τις τσιρίδες των τελευταίων. Ότι η Γαλλία και οι ΗΠΑ διέλυσαν στη συνέχεια τη Λιβύη, παρά τις κραυγές της Γερμανίας κοκ.

Ο **ενδο-καπιταλιστικός ανταγωνισμός** στο απόγειό του... Η **ιμπεριαλιστική παραφροσύνη** και η διαρκής πολεμική κραυγή που κομματιάζουν χώρες, λαούς και ανθρώπους, αποτελούν την **αποτρόπαια μορφή** του.

Το τραγικό είναι ότι -όσα drones και αν φτιαχτούν- τελικά, **ο πόλεμος γίνεται πάντα με τα χέρια των φτωχών**, που «πρέπει» να βλέπουν σε αυτόν δικά τους συμφέροντα, αλλά και «ιερά και όσια».

Την τέχνη αυτή οι πρώην αποικιοκράτες και σύγχρονοι σταυροφόροι της τάσης για καπιταλιστική διεθνοποίηση, τη γνωρίζουν άριστα. Το παράδειγμα της βάσης διαμόρφωσης των κρατών στη Μέση Ανατολή και ειδικά της Συρίας και του Λιβάνου, μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, είναι χαρακτηριστικό.

Σε μια περιοχή όπου υπάρχει ίσως η μεγαλύτερη ανάμιξη θρησκευτικών (κυρίως) και εθνικών (λιγότερο) χρωμάτων, τα κράτη-αποικίες φτιάχτηκαν θεσμικά ακριβώς **με βάση αυτές τις διαιρέσεις**. Παράλληλα, διαμορφώθηκε έτσι ως μοναδικό αποδεκτό πεδίο έκφρασης δυσaráσκειας και διεκδικήσεων, αυτό της ανακατανομής ρόλων μεταξύ των μειονοτήτων, μακριά από κάθε ενοποιητική λογική.

Η διαμόρφωση της **αστικής τάξης** σε κάθε μία από αυτές τις χώρες, πάντα με όρους υποτελούς διαπλοκής της με τους διάφορους πόλους του ανεπτυγμένου καπιταλιστικού κόσμου, δε μπορούσε να υπερβεί αυτή τη «στενότητα» παρότι έβαζε όριο και στην ίδια. Αντίθετα, κατέφευγε ακριβώς σε αυτήν, κάθε φορά που ήθελε να διεκδικήσει ένα προβάδισμα έναντι των ανταγωνιστών της ή να τσακίσει τον κοινωνικό ριζοσπαστισμό σοσιαλιστικής κατεύθυνσης.

Στην εγγενή αδυναμία υπέρβασης αυτού του πλαισίου από τις αστικές δυνάμεις στον αραβικό κόσμο, εγγράφεται η αποτυχία του «**παναραβισμού**» ή/και του «αραβικού σοσιαλισμού». Παρά τις ηχηρές αντιϊμπεριαλιστικές διακηρύξεις του (σε λυκο-συμμαχία με την ΕΣΣΔ) και τις μεγαλόσημες διακηρύξεις κρατικών συνενώσεων, που πάντα έμεναν στα χαρτιά, τελικά οι αστικές τάξεις σε όλες τις αραβικές χώρες επέλεξαν την αναπαραγωγή τους μέσω της έντασης της ταξικής εκμετάλλευσης και της καταστολής των δημοκρατικών ελευθεριών, επιστρατεύοντας πάντα το όπλο της εθνικής και κυρίως της θρησκευτικής διάίρεσης.

Η αποδυνάμωση του ρόλου της κάποτε ισχυρής **αραβικής κομμουνιστικής αριστεράς**, δεν οφείλεται μονοσήμαντα στην κατάρρευση της **ΕΣΣΔ**, αλλά αντίθετα, είχε συντελεστεί **πριν** από αυτήν. Μεταξύ των άλλων και εξ αιτίας της ταύτισής της με την κρατική πολιτική της ΕΣΣΔ, που ήταν στάση συμμαχίας με τις λεγόμενες «προοδευτικές αστικές τάξεις των Αραβικών χωρών» και του υποτιθέμενου «μη καπιταλιστικού δρόμου ανάπτυξης», όπως βαφτιζόταν η συμμαχία τους με την ΕΣΣΔ.

Το 1943, το (ακόμη ενιαίο) Κομμουνιστικό Κόμμα Συρίας και Λιβάνου δήλωνε:

«Διαβεβαιώνουμε τον εθνικό κεφαλαιοκράτη, τον εθνικό εργοστασιάρχη, ότι δεν τρέφουμε κανένα φθόνο ή κακία εναντίον της εθνικής του επιχείρησης. Αντίθετα, επιθυμούμε την πρόοδό του και την γοργή ανάπτυξή της. Αυτό που ζητούμε μονάχα είναι η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας του εθνικού εργάτη. Διαβεβαιώνουμε τον ιδιοκτήτη γης ότι δεν ζητάμε ούτε πρόκειται να ζητήσουμε την απαλλοτρίωση της επιχείρησής του(...) Αυτό που ζητάμε είναι καλοσύνη έναντι του αγρότη και απαλλαγή του από την εξαθλίωση».

Η αλήθεια είναι πικρή όσο και αιματηρή: Το **ΚΚ Αιγύπτου** εξοντώθηκε από τον **Νάσερ**, το ίδιο και το πολύ ισχυρό **ΚΚ Ιράκ** από τους **Μπααθιστές**, παρά τη στάση συμμαχίας μαζί τους που είχε επιλεγεί, με υπόδειξη και της ΕΣΣΔ.

Μα ποιος δε θυμάται την τραγική κατάληξη της ηγεσίας του **Κομμουνιστικού Κόμματος στο Ιράν (Τουντέχ)** και άλλων επαναστατικών ρευμάτων στις φυλακές και κρεμάλες του Χομεϊνί, ακριβώς επειδή δεν μπόρεσαν τελικά διαγνώσουν το χαρακτήρα του αντιδραστικού θεοκρατικού χαρακτήρα του καθεστώτος που άφηνε πίσω της η Ισλαμική Επανάσταση, θαμπωμένοι από τον «αντιϊμπεριαλισμό» της.

Στη **Συρία** οι εξελίξεις ήταν ανάλογες με το Κομμουνιστικό Κόμμα να εναλλάσσει τη θέση του μεταξύ φυλακής, εξόντωσης και εξορίας από τη μια και συμμετοχής στην κυβέρνηση σε «εθνικό μέτωπο» με το Μπάαθ από την άλλη, στο όνομα της «αντιϊμπεριαλιστικής συμμαχίας». Και όλα αυτά, όταν μεταξύ των άλλων, το **1975** η Συρία του πατρός Άσαντ εισέβαλε στο **Λίβανο** για να συνδράμει τους (ακρο)δεξιούς **Χριστιανούς Φαλαγγίτες**, συντρίβοντας την λιβανέζικη και παλαιστινιακή αριστερά που επιχειρούσαν να επιβάλλουν ένα προοδευτικό πρόγραμμα στη χώρα με σκληρούς αγώνες.

Η κατάρρευση τελικά της ΕΣΣΔ, η ήττα του παναραβισμού και κυρίως η απόλυτη χρεωκοπία της συμμαχίας με την «εθνική προοδευτική αστική τάξη», οδήγησε τη μεγάλη πλειοψηφία της αριστεράς στις αραβικές χώρες, στον αφανισμό της από τα αντιδραστικά καθεστώτα, την πολιτική περιθωριοποίηση ή και τον εξωραϊσμό της ιμπεριαλιστικής στρατηγικής στην περιοχή, με κορυφαία περίπτωση τη συμμετοχή του ΚΚ Ιράκ στην **κατοχική κυβέρνηση** στη χώρα υπό Αμερικάνικη Διοίκηση!

Από την άλλη, η «**ευρωπαϊκή αριστερά**» αντιστρέφει τα πράγματα, αναζητώντας την προοπτική αναγέννησης της αριστεράς όχι στην εγκατάλειψη της πολιτικής ουράς στις αστικές τάξεις των αραβικών χωρών, και στη διεκδίκηση μιας μαζικής ανεξάρτητης κομμουνιστικής διεθνιστικής στρατηγικής, αλλά στην υιοθέτηση μια αντίστοιχης πολιτικής «αριστερής» ουράς στον κυρίαρχο ιμπεριαλιστικό μπλοκ πολέμου που συγκροτούν ΗΠΑ, NATO και ΕΕ. Το σχήμα φαίνεται να είναι τούτο: «Ας φύγουν πρώτα από τη μέση οι δικτάτορες, έστω και με τις βόμβες του πολέμου, ας έχουμε αστική δημοκρατία και πολύ-πολιτισμικότητα και μετά βλέπουμε...». Έτσι κατά βάση εξαντλείται κατά περίπτωση σε καταγγελίες κατά του Σαντάμ, του Καντάφι ή τώρα του Άσαντ ή στην καλύτερη εκδοχή σε δίδυμη και ισόμετρη καταγγελία Άσαντ/Ρωσίας και ΗΠΑ (και των λοιπών).

Τι στάση πρέπει επομένως να κρατήσει η αριστερά απέναντι στον σημερινό πόλεμο στη

Συρία; Ασφαλώς χρειάζεται να γίνει σοβαρή συζήτηση που να παίρνει υπόψη και την προηγούμενη κατά βάση αρνητική εμπειρία, όσο και την περιπλοκότητα της κατάστασης.

Πριν από όλα, πρέπει να διευκρινίσουμε ότι η δική μας αντίθεση στον πόλεμο, ακριβώς για να μην είναι υποκριτική, οφείλει να έχει ταξική αφετηρία: Η **ειρήνη** μεταξύ των λαών μπορεί να επιβληθεί άμεσα μόνο στο βαθμό που θα παίρνει προβάδισμα η **αλληλεγγύη των εργαζομένων μαζών και των φτωχών** του αραβικού κόσμου, με υπέρβαση του εθνο-θρησκευτικού σεχταρισμού που είναι το όπλο των μεγάλων ιμπεριαλιστικών χωρών και των ντόπιων αντιδραστικών καθεστώτων κάθε είδους. Η ειρήνη μπορεί να είναι **διαρκής και βιώσιμη** με τον κλονισμό και, τελικά, την **ανατροπή της ταξικής αλλά και κάθε άλλης μορφής καταπίεσης** (εθνικής, θρησκευτικής κ.λ.π) σε κάθε χωριστή χώρα, αλλά και της **άνισης ανάπτυξης και πολιτικής ανισοτιμίας** που επιβάλλει ο διεθνής καπιταλισμός σε παγκόσμιο επίπεδο μεταξύ των χωρών και των λαών τους.

Αυτή η γραμμή δεν είναι φυσικά ένα **τελεσίγραφο** ή ένας τυπικός «όρος» που να αναστέλλει επ' αόριστον τη σημερινή δράση και απαίτηση για τερματισμό των πολεμικών συγκρούσεων. Πρέπει ωστόσο να αποτελεί τον κοινό παρονομαστή της τοποθέτησης απέναντι σε κάθε συγκεκριμένο ερώτημα, τη **βάση πολιτικής συγκέντρωσης δυνάμεων**. Έχει ως απόληξη, συγκεκριμένη κοινωνική και πολιτική πρακτική, αναζητώντας «ενότητες» και «συμμαχίες» **οριζόντια** μεταξύ των καταπιεσμένων και των αγωνιζόμενων στις διάφορες χώρες και όχι **κατακόρυφα** πίσω από τις αστικές κυβερνήσεις ή τους ιμπεριαλιστικούς οργανισμούς.

Ας το δούμε σε μικρογραφία: Σε ένα προσφυγικό καταυλισμό στην Ελλάδα, με Σύρους, Κούρδους ή Σουνίτες και Αλεβίτες, μόνο αυτή η γραμμή μπορεί να ενώσει, φυσικά με δυσκολίες.

Ασφαλώς, αυτή η αφετηρία, δεν απαντά από μόνη της στο **ερώτημα της πολεμικής αντιπαράθεσης των διαμορφωμένων στρατοπέδων** στη Συρία.

Εδώ θα τεθούν μόνο κάποιες σκέψεις για την αναγκαία στάση της αριστεράς στην Ελλάδα και τις γειτονικές χώρες.

Στην πρώτη γραμμή πρέπει να τεθεί η απαίτηση για **σταμάτημα του πολέμου, με συντριβή του ISIS** και των λοιπών φασιστικών ταγμάτων και **ήττα της πολεμικής εκστρατείας των ΗΠΑ** και του NATO στη Συρία.

Ο **στόχος για ενιαία δημοκρατική Συρία** χωρίς θρησκευτικές και εθνοτικές διακρίσεις

και «έπαθλο» για τους λαούς της την κοινωνική δικαιοσύνη και ελευθερία, ενάντια στην ταξική εκμετάλλευση, την κοινωνική διάλυση και τον καθεστωτικό δεσποτισμό, μπορεί να αποτελέσει μια αγωνιστικά ρεαλιστική προοπτική για το σύνολο του λαού, των εθνοτήτων και θρησκευτικών κοινοτήτων στη χώρα. Το δικαίωμα του αποχωρισμού (ή και των συνενώσεων) και της **αυτοδιάθεσης των Κούρδων** παραμένει δίκαιο και ενεργό, σε στενή συνάρτηση με την αποτροπή του πολέμου και τα βήματα στην κοινωνική χειραφέτηση.

Η **αποχώρηση της Ελλάδας (και των άλλων γειτονικών χωρών) από το ΝΑΤΟ** και η απομάκρυνση των στρατιωτικών βάσεων του, αποτελεί ξεχωριστό καθήκον του αντιπολεμικού κινήματος στην Ελλάδα, όπως και η αλληλεγγύη και **στήριξη στους πρόσφυγες πολέμου**, ενάντια στις πολιτικές αποκλεισμού, εγκλεισμού και απελάσεων

Έχει σημασία πως διατυπώνονται τα πολιτικά συνθήματα, με ποια **πολιτική προτεραιότητα**, και πως επομένως συγκροτεί κανείς το πολιτικό μέτωπο, **σε ποια πολιτική βάση συσπειρώνει δυνάμεις**.

Είναι αναγκαία η έμπρακτη άρνηση των δήθεν «**ίσων αποστάσεων**» που στην πράξη δικαιώνει την πολλαπλή ιμπεριαλιστική επέμβαση στη Συρία και τη δολοφονική δράση του ISIS. Ταυτόχρονα, συνθήματα του τύπου “**νίκη στον Άσαντ και τη Ρωσία**”, είναι λαθεμένα, καθότι παραγνωρίζουν τον αντιδραστικό χαρακτήρα του καθεστώτος, εξωραΐζουν τον ιμπεριαλιστικό ρόλο της Ρωσίας που “μάχεται” για τη διατήρηση της μεγάλης στρατιωτικής βάσης της στη Συρία, καθώς και την αντιμετώπιση της απειλής που συνιστά για την ίδια, στο δικό της “ζωτικό χώρο” των πρώην σοβιετικών δημοκρατιών, μια πιθανή νίκη των ισλαμιστών εξτρεμιστών.

Η **ανατροπή του καθεστώτος Άσαντ** και η **αποχώρηση των Ρώσων και των άλλων στρατευμάτων από την περιοχή**, αποτελούν δίκαιους στόχους που αφορούν μόνο το Συριακό λαό και όχι τους εισβολείς και τους δολοφόνους μισθοφόρους των “ξένων προστατών”. Μόνο οι Σύριοι δικαιούνται να αποφασίσουν πότε, πως και με ποια μορφή θα τεθούν.

Ας μην ξεχνάμε: έχουν περάσει μόλις λίγα χρόνια από το σύνθημα «νίκη στην ηρωική **ιρακινή αντίσταση** στους Αμερικάνους εισβολείς». Ποιος έβλεπε αλήθεια τότε ότι παράλληλα εκεί ακριβώς φτιαχνόταν και ο ISIS; Ήταν μοιραία η ηγεμονία του; Ασφαλώς όχι, αλλά οπωσδήποτε η οικοδόμηση μιας ενωτικής δημοκρατικής αντιϊμπεριαλιστικής κατεύθυνσης που να υπερβαίνει το θρησκευτικό σεχταρισμό, σε συνθήκες όπου το **ΚΚ Ιράκ** ήταν στην κυβέρνηση μαζί με τους Αμερικάνους, ενώ η διάσπαση του **ΚΚ Ιράκ (στελέχη)** εξαντλείτο στο σύνθημα «όλοι στην υπεράσπιση του νόμιμου Προέδρου Σαντάμ Χουσεΐν», ήταν αρκετά δύσκολη.